

Asistovaná reprodukcia – Víťazstvo smrti nad životom (?)

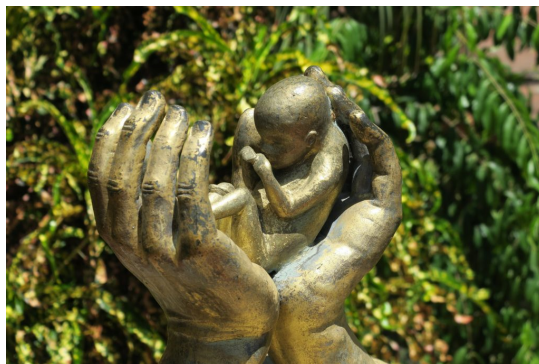
Roman Cardal

27. septembra 2022 ✚ **Spoločnosť**

predchádzajúca časť:

Odvrátená strana asistovanej reprodukcie

V našom predchádzajúcom príspevku sme sa venovali etickej neprijateľnosti umelého oplodnenia. Túto problematiku je možné a súčasne potrebné ďalej rozvíjať, pretože medzi zástancami moderných reprodukčných techník je aj mnoho kresťanov. Neuvedomujú si, že tento ústretovej postoj *je nezlučiteľný s ich vierou*.

Ilustračný obrázok, zdroj: pixabay.com

Zmrazené ľudské embryá, ktoré neboli vybrané na prenos do maternice umelo oplodnenej matky, sa nachádzajú v situácii, ktorá nie je eticky neutrálna pre tých, ktorí ich do nej umiestnili. Existujú tri možnosti, ako s nimi ďalej naložiť:

- a) udržiavať ich čo najdlhšie v stave hlbokého zmrazenia (kryokonzervácia);
- b) rozmraziť ich a nechať zomrieť;
- c) preniesť ich do náhradnej maternice inej matky, či v budúcnosti do umelej maternice.

Možnosť „a“ sa ponúka najmä v prípade, keď je možnosť „b“ odmietnutá a možnosť „c“ nie je uskutočniteľná. Možnosť rozmraziť ľudské plody a nechať ich zomrieť sa nezdá byť eticky prijateľná, pretože sa javí ako čin, ktorý *vedie k ich usmrteniu*. Tretia možnosť závisí od dostupnosti žien, ktoré by boli ochotné nechať si implantovať oplodnené vajíčka od cudzích párov do svojho tela a zohrať rolu náhradnej matky. Aj keď sa takéto ženy nájdu, vždy ide o riešenie, ktoré *nedokáže ošetriť všetky potrebné prípady*. Pripomeňme si, že len v Českej republike by takúto „službu“ mohlo ročne využiť 45 000 ľudských embryí, čo je počet, ktorý sa týmto spôsobom nikdy nepodari zachrániť. Pokiaľ ide o možnosť umiestnenia embryí do umelej maternice, jej vývoj ešte nedosiahol taký stupeň, aby sa s týmto riešením dalo prakticky počítať. Preto sú pre väčšinu plodov možné *iba prvé dve z uvedených možností*.

Vzhľadom na to, že druhá možnosť znamená vydanie plodov na smrť a tretia možnosť naráža na vyššie uvedené ťažkosti, mnohým bioetikom sa zdá prvá možnosť ako jediná prijateľná. Niektorí z nich sa domnievajú, že rodičia týchto embryí sú morálne povinní poskytovať im starostlivosť vo forme pravidelných poplatkov, aby ich udržiavali v stave hlbokého zmrazenia. Týmto spôsobom sú chránené pred smrťou a zostáva im otvorená nádej, že niekedy v budúcnosti dostanú šancu narodiť sa. Ako však upozorňuje Dr. Irene Alexandrová z Univerzity v Dallase, *táto možnosť je v rozpore s učením Cirkvi*, ktoré bolo jasne vyjadrené v encyklike *Donum Vitae*. V nej je deklarované, že umiestnenie embryí do stavu kryokonzervácie predstavuje *porušenie ich ľudskej dôstojnosti*, pretože sú tak vystavené riziku smrti či poškodenia ich fyzickej integrity, sú prinajmenšom dočasne *zbavené svojho prirodzeného materského prostredia a nie sú chránené pred ďalšími možnými manipuláciami* (DV, I, 6). Dr. Alexandrová nazýva zmrazené embryá „vojnovými zajatcami“ – sú to bytosti, ktoré sa dostali do zajatia kvôli kultúrnej vojne, ktorá v súčasnosti zúri na Západe a ktorá zasahuje biologickú stránku človeka.

Udržanie embryí pri živote je hlavným dôvodom, pre ktorý sa výber tejto alternatívy zdá byť prijateľný. Tento postoj však berie do úvahy len holú existenciu konzervovaných bytostí a prehliada skutočnosť, že *ľudský život, dokonca ani v jeho počiatočných štádiách, nemožno obmedziť len na základné prežitie*. Ľudský život je v každej svojej fáze dynamický a je prirodzene zameraný na rozvoj svojich príslušných potencialít. Zmrazením embryí sa ich spontánny vývoj zastavuje, čím sa im *odoberá prirodzené právo na autentický priebeh života*. Ten je totiž nemysliteľný bez neustáleho smerovania k vlastnej sebarealizácii. Preto sa zmrazené embryá nachádzajú v situácii, ktorá je *hlboko nespravodlivá, vo svojej podstate zlá, a preto eticky úplne neprijateľná*.

Osoby zodpovedné za tento stav sa previňujú proti prirodzenému poriadku ľudského života a páchajú na ňom odsúdeniahodný atentát. Preto je úplne zavádzajúce, keď sa predlžovanie takejto existencie embryí považuje za povinnú starostlivosť zo strany ich rodičov. Je tvrdé to povedať, ale v skutočnosti nielenže nejde o dobrý skutok, ale priam o zločin proti človeku. Výber prvej možnosti je tým vylúčený.

Na rozhodovanie tak zostávajú len dve zostávajúce alternatívy. Ktorú z nich by bolo treba uprednostniť? Ponechajme zatiaľ bokom možnosť, ktorá pripúšťa vydanie embryí na smrť tým, že sa upustí od ich kryokonzervácie. Nič nenasvedčuje tomu, žeby mohlo ísť o eticky prípustné konanie. Zamyslime sa preto nad treťou možnosťou – nad spôsobom, ako preniesť ľudské embryo do tela náhradnej matky a v budúcnosti do technicky vytvorenej umelej maternice.

Pri bližšom skúmaní sa ukáže, že ani táto cesta nevedie k morálne správnomu riešeniu. Vznik ľudského života je totiž spojený s *určitými prirodzenými podmienkami*, medzi ktoré patrí počatie, oplodnenie ženy a slobodné prijatie daru nového života. Počatie sa prirodzene uskutočňuje vo vzájomnom sebadarovaní manželov, ktorí si uvedomujú závažnosť tohto aktu a jeho dôsledky pre ich budúci vzťah. Žena sa oplodnením stáva matkou, muž sa týmto okamihom mení na otca. Tento slobodný akt sebadarovania si prirodzene vyžaduje, aby bol jeho dôsledok – novopočatý život – slobodne prijatý *a aby boli zachované prirodzené podmienky, v ktorých sa plod môže úspešne vyvíjať*. K týmto podmienkam patrí aj *pokračovanie existencie plodu v tele matky*. Novopočatá ľudská bytosť je zverená do osobnej starostlivosti svojich rodičov. Prenesenie plodu do tela náhradnej matky či do umelej maternice by znamenalo *vytrhnutie ešte nenarodeného dieťaťa z osobnej sféry jeho rodičov*, ktorá je vďaka

psychofyzickej jednote človeka neoddeliteľná od ich biologickej sféry.

Náhradné materstvo tento poriadok porušuje rovnako ako použitie umelej maternice, ale použitie umelej maternice, ak k nemu niekedy v budúcnosti dôjde, bude ešte viac vzdialené od podmienok, ktoré vyžaduje ľudská prirodzenosť. Ako píše Dr. Alexandrová, „*umelá maternica predstavuje posledný krok v technologickom ovládnutí ľudskej sexuality*“. Etickí konzekvencialisti v tom nevidia nijaký problém, pretože trvajú na tom, že to nemá nijaký preukázateľný negatívny vplyv na budúci vývoj dieťaťa. Aj keby to bola pravda, je možné rozumne vidieť, že *tu dochádza k rozpojeniu toho, čo je v prirodzenom poriadku ľudského života nerozpojiteľné*. A to je jasný signál, že tu dochádza ku konaniu, ktoré je v rozpore s prirodzeným poriadkom. Nie dôsledky konania, ale jeho súlad s prirodzenosťou musí byť konečným kritériom pri posudzovaní správnosti či nesprávnosti nášho konania.

Ak sme vylúčili etickú prijateľnosť oboch diskutovaných alternatív, *zostáva už len posledná*, ktorá sa na začiatku zdala najmenej reálna, ba až neprijateľná. Zmrazené embryá sú v stave, v ktorom im je odopreté základné právo na život, ktoré je nemysliteľné bez ich prirodzeného dynamického vývoja. Preto je nevyhnutné, *aby boli bezodkladne vyslobodené z tejto nešťastnej situácie*, čo znamená, že musia byť rozmrazené a musí im byť umožnené opustiť tento svet, v ktorom neboli vytvorené potrebné podmienky pre ich narodenie a následný úspešný vývoj smerom k dospelosti. *Námietka, že ide o ich vraždu, je neplatná*, pretože zamýšľaným cieľom tohto činu je zrušenie *eticky neúnosnej situácie*, nie ich zabitie.

O tragickom konci väčšiny embryí sa rozhodlo už dávno predtým, keď rodičia prijali ponuku na umelé oplodnenie. Neexistuje iný spôsob, ako túto tragickú situáciu vyriešiť, a jediné, čo možno urobiť, je čo *najrýchlejšie ukončiť útok*, ktorý je vedený v každom okamihu kryokonzervácie proti ľudským bytostiam zbaveným akejkolvek pozitívnej životnej perspektívy. Námietka, že stále existuje šanca, že sa im v budúcnosti otvoria nejaké nové možnosti, na veci nič nemení. *Dobry účel nemôže ospravedlniť zlé prostriedky* a kryokonzervácia určite zlým prostriedkom určite je.

Predtým, než rozmrazené ľudské embryá zahynú, je nutné sa postarať, aby ich odchod do večnosti nesprevádzali podobné chyby, s ktorými bol spojený ich príchod na tento svet. Minimum, čo môžu rodičia v tejto veci urobiť, je nechať tieto nenarodené deti pokrstiť a neprestávať sa za ne usilovne modliť.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/asistovana-reprodukcia-vitazstvo-smrti-nad-zivotom/>